

Sygn. akt III AUa 2414/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Maria Małek - Bujak (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Ansion SSA Marek Żurecki
Protokolant	Aneta Szafruga

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania A. K. (A. K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonej A. K.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 4 października 2012r. sygn. akt XI U 2007/12

zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego

i do okresu składkowego ubezpieczonej dolicza okres nauki zawodu od dnia

1 września 1960 roku do dnia 30 czerwca 1963 roku.

/-/ SSA J. Ansion /-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA M. Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2414/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 maja 2012r. - w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonej **A. K.** doliczenia do stażu pracy okresu nauki zawodu od 1 września 1960r. do 30 czerwca 1963r.

W odwołaniu ubezpieczona wniosła o zaliczenie jej do stażu pracy okresu odbywania praktycznej nauki zawodu w latach 1960-1963.

Wyrokiem z dnia 4 października 2012r. (sygn. akt XI U 2007/12 Sąd Okręgowy -Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił odwołanie.

W oparciu o akta emerytalne, zeznania ubezpieczonej, słuchanej w charakterze strony, kserokopię dzienników lekcyjnych, Sąd I instancji ustalił, że w latach 1960-1963 (rok szkolny 1960/1961, 1961/1962 i 1962/1963) A. K. była uczennicą Zasadniczej Szkoły Handlowej w S. w zawodzie sprzedawca. Przez cały ten okres 3 dni w tygodniu uczęszczała na zajęcia w szkole, a w pozostałe 3 dni odbywała praktyki w sklepie tekstylnym Rolniczej Spółdzielni (...), ale ani ona, ani jej rodzice nie podpisywali żadnej umowy o naukę zawodu, w związku z powyższym nie posiada takiego dokumentu.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd I instancji powołał art. 6 ust. 2 cytowanej ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z późn. zm.), którego treść przytoczył i wskazał,

że w ustawie z dnia 2 lipca 1958r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. 1958.45.226) - obowiązującej w spornym w niniejszej sprawie - przewidziano, iż zakład pracy, przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy jest obowiązany zawrzeć z nim **na piśmie umowę** określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego (art. 9 ust. 1), a okresy nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy oraz wstępnego stażu pracy są okresami zatrudnienia (art. 10).

Dalej Sąd Okręgowy podniósł, że młodociany, odbywający naukę zawodu w ramach umowy zawartej z zakładem pracy, na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958r.

o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.), posiadał status pracownika w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz ubezpieczeniu społecznym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2009r. sygn. II UK 334/08, OSNP 2010/23-24/294).

W ocenie Sądu I instancji, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż w latach 1960-1963 ubezpieczona jako uczennica Zasadniczej Szkoły Handlowej w S. nie była zatrudniona w sklepie tekstylnym Rolniczej Spółdzielni (...) na podstawie umowy o praktyczną naukę zawodu. W konsekwencji, brak jest podstaw do uwzględnienia powyższego okresu jako okresu składkowego w rozumieniu art. 6 cyt. ustawy.

Apelację od wyroku złożyła ubezpieczona.

Nie wskazując podstaw zaskarżenia wniosła o ponowne rozpatrzenie sprawy. Zarzuciła, że do roku 1991 obowiązywał 12-letni okres przechowywania dokumentacji płacowej, tak więc dokumentacja z lat 1960-63 mogła zostać, zgodnie z przepisami zniszczona, wiadomo też, że w tych latach zakłady pracy odprowadzały składki do ZUS-u na zestawieniach zbiorczych. Tak więc, gdyby nawet takie znajdowałyby się w archiwum, to i tak nie można by było potwierdzić imiennie tego faktu. Pozostaje tylko potwierdzenie świadków (a takimi są: szkoła i jej koleżanka, która takie poświadczenie zrobiła).

Z Archiwów (...) w N. uzyskała odpowiedź, że z tych lat nie posiadają dokumentacji. (vide k. 30 a.s.). W piśmie procesowym z dnia 12 sierpnia 2013r.

(data wpływu) wniosła o dopuszczenie dowodu z zeznań w charakterze świadka R. Ł. z d. M. oraz dołączyła do tego pisma kserokopie świadectw ukończenia nauki

w klasie I i II oraz ukończenia trzyletniej Zasadniczej Szkoły Handlowej dla Młodzieży Pracującej Ministerstwa Oświaty w S..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonej jest uzasadniona.

Spór w rozstrzyganej sprawie dotyczył ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonej.

Do istoty sporu należało rozstrzygnięcie, czy ubezpieczona w spornym okresie była zatrudniona jako młodociana na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975r., a w konsekwencji, czy sporny okres jest okresem składkowym

w rozumieniu art. 6 ust. 2 pkt 3 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Stosownie do treści tego przepisu, za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem

1 stycznia 1975r., za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo, za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

W spornym okresie sytuację prawną młodocianych pracowników regulowały przepisy powołanej ustawy z dnia 2 lipca 1958r. o nauce zawodu (...). Zgodnie z treścią art. 1 młodocianym w rozumieniu ustawy były osoby, które ukończyły 14 lat, a nie przekroczyły 18 lat życia. Stosownie zaś do treści art. 3 ust. 1, młodociani mogli być zatrudniani przez zakłady pracy tylko w celu:

1. nauki zawodu,
2. przyuczenia do określonej pracy,
3. odbycia wstępnego stażu pracy.

Z kolei, w myśl art. 9 ust. 1 ustawy, zakład pracy przyjmując młodocianego na naukę zawodu w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy **był obowiązany** zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego.

Zawarcie umowy w formie pisemnej było zatem obowiązkowe. Młodociany pracownik otrzymywał wynagrodzenie wedle stawek uczniowskich i przysługiwał mu urlop wypoczynkowy.

Wprawdzie ubezpieczona nie przedłożyła do akt ani umowy o naukę zawodu ani też świadectwa pracy, niemniej jednak, z zeznań świadka I. W., złożonych

na piśmie do akt emerytalnych wynika, że świadek wraz z ubezpieczoną w spornym okresie była zatrudniona w sklepie tekstylnym Centrali Rolniczych Spółdzielni w Z.. Świadek uczęszczała w spornym okresie do tej samej szkoły co ubezpieczona, co potwierdziła świadectwami ukończenia nauki.

Na rozprawie apelacyjnej ubezpieczona okazała oryginały ukończenia nauki w Zasadniczej Szkole Handlowej dla Młodzieży Pracującej w S..

Sąd Apelacyjny, w oparciu o zebrany materiał dowodowy, w tym zeznania ubezpieczonej złożone w charakterze strony przed Sądem I instancji, dokonał odmiennej oceny. Uznając zeznania za wiarygodne, przekonujące i znajdujące

oparcie w pozostałym materiale dowodowym, uznał, że ubezpieczona udowodniła, iż w spornym okresie była zatrudniona na podstawie umowy o naukę zawodu w sklepie tekstylnym w Z., otrzymywała wynagrodzenie w I roku w kwocie 150,00 zł, w II roku - 250,00 zł, a w III roku - 300,00 zł lub 350,00 zł. Sąd Apelacyjny nie uznał tylko za wiarygodne twierdzenia, że rodzice ubezpieczonej nie zawierali z pracodawcą umowy o naukę zawodu. Taki obowiązek wynikał z ustawy. Ubezpieczona była uczennicą Zasadniczej Szkoły Handlowej dla **Młodzieży Pracującej**, a nie szkoły przyzakładowej. Szkoła, do której uczęszczała mieściła się w S., natomiast miejsce pracy było odległe o kilkadziesiąt kilometrów. Nie jest możliwe, zdaniem Sądu Apelacyjnego, aby ubezpieczona przez trzy lata, jako młodociany pracownik, pracowała w w/w sklepie bez umowy, wbrew obowiązującym przepisom. „Praca w sklepie” w świadectwie ukończenia nauki była oceniona na b. dobry. Podobnie w pierwszej klasie uzyskała ocenę b. dobrą, a w drugiej klasie dobrą. Zwrócić uwagę należy, iż ocena dotyczy „pracy w sklepie”, a nie „praktycznej nauki zawodu”, jak oceniano uczniów odbywających takie praktyki w szkołach przyzakładowych.

Dokonując odmiennej oceny, Sąd Apelacyjny uznał, że istnieją podstawy do zaliczenia spornego okresu jako składkowego na podstawie powołanych przepisów.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Apelacyjny z mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzając go decyzję organu rentowego i rozstrzygając, co do istoty sprawy, orzekł jak w sentencji.

/-/ SSA J. Ansion /-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA M. Żurecki

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR